

Monológ múlt időkről

En mondom maguknak, fiatal urak, ezek a mai festmények nem olyanok, mint a régiek, volt ebben a városban egy ember, az 1928-ban harminc képet festett egyetlen nap alatt, kifeszített egy vásznat a kerítésre, aztán festett először harminc szemöldököt, aztán harminc szemet, és így tovább, amíg ki nem jött belőle Szűz Mária a gombolyagos macskával, pontosan harmincszor, és Glück, aki különben fűszer és vegyes volt, meg is vásárolta mindet, s el is adta a Rudolf téri piacon a kofáknak, úgy vették, mint a cukrot, tudjuk, akkoriban oda járt a kisvasút, a Tisza-parton jött be a térre, csodásan jó kis vasút volt, de ma már az sincs meg.

Különböző már a zebra villamosok sincsenek meg, pedig azok a Mars térre is bejártak, az egyik meg le is vágta egy futballistának a kezét, de a futballista azért tovább tudott ettől játszani, de a csapat mégis kiesett minden második évben, akárcsak most, pedig akkoriban még drukkerek is voltak, meccsek után meghívták az egész csapatot savanyú bablevésre meg sörre, a savanyú bablevésre egyébként ecetet is kell tenni, de nem árt egy kis savanyú káposzta sem, mert az jó ízt ad neki, de ma már savanyú bablevés sincsen, holott, fiatal uraim, korhelyek azért ma is vannak, pontosan olyanok, mint barátom, Balán fűszeres, aki egyszer mámorában megivott egy nagy pohár spirtuszt, de semmi baja sem lett, jó disznónak semmi sem árt, ugye.

És ezt a régi kocsmárosok nagyon is jól tudták, mert a hatodik fröccs után már a rosszabból mértek, de persze, a jobb bor árát számították fel, rossz bor különben nincs is, legfeljebb csak az, amit a vasutasok is hitelbe isznak, bár már őz sem isznak hitelbe, mert a legtöbb csapszékbe ki van írva, hogy hitel: alma, van hely, ahol oda is rajzolják az almát, jonatán almát általában, a jonatán különben módfelett egészséges, tisztítja a fogakat, ezt már Éva ósanyánk is sejtette, biztosan azért kóstolta meg, ezt egy másik barátom mondta, akinek zöldség-gyümölcs kereskedése volt Alsóvároson, és evvel a szöveggel reklámozta a rohadt almát, amit egyébként egy Goethe nevű költő és szerett szagolgatni, de lehet, nem is úgy hívták, hanem Schillernek, vagy valami másnak, és egyébként Szegezen mindig is voltak költők, az egyiket én is ismertem, járta a kocsmákat, és egy spricerért bárkit versebe foglalt, az illetőnek csak a nevét meg a foglalkozását kellett megmondania,

vagy a babája nevét, ha arról akart rigmust hallani, később ebből az emberből híresség lett, mert ő tudta a legkiválóbb csasztuskákat írni.

Persze, fiatal uraim, maguk nem is tudhatják, hogy mi az a csasztuska, a csasztuska egy olyan verszet, amely nem verszet, hanem rigmus, de rigmusnak meg célszerű és építő kritikákat tartalmaz, ahogyan ezt az üb-titkárunk mondta, aki maga is jeles csasztuskaszerző volt, ő írta például azt a verset is, ami ha emlékezetem nem csal meg, így hangzik: ha gépem a csavart ontja, mindez bizony nagyon rontja, a kapitalizmust, úgy bizony.

Mert a kapitalizmusban furcsa dolgok is előadódhatnak, gyártottak például olyan paprikát, amitől feldobták talpukat a pockok, de történt, hogy egyszer egy külföldi vendég meg akarta kóstolni ezt a különlegességet, aztán úgy szétmarta a gígáját, hogy évekig nem tudott beszélni, csak sutogott, és a sutogásról jut eszembe az is, hogy régen azt sutogták Szegezen, hogy Rákóczi nem is Rákóczi, hanem Savoyai Jenő, csak elcserezték a fejet, hogy a szobrot felállíthassák, de amikor felállították, nem tetszett az akkori püspöknek, mert a ló boldogabbik felét mutatja neki, ha kinéz az ablakán, ezért aztán egy városi ember találta ki, a püspök urat úgy lehet leszerelni, hogy azt kell mondani: ha kikocsizik, eminenciás uram, akkor is a ló hátulját látja, nincs hát mit tennünk, és a püspök úr ebben megnyugodott.

Csak a boszorkányok nem nyugszanak soha, Szegezen mindig is sok volt a boszorkány, bizony, fiatal uraim, az én feleségem is az lehetett, mert mindig elvert a mángorlófával, ha későn kerültem haza, mert azt hitte, hogy a szép lányoknál voltam, pedig tényleg ott voltam, de ezt sohasem kötöttem az orrára, pedig hosszú orra volt, rá lehetett volna egy tiszai bárka kötelét is kötni, magam már a hetvenkilencedikben vagyok, de megesküszöm rá, hogy ez mind így volt, és a boszorkányok újra itt vannak, ezért is fog nemsokára csoda történni, vagy nem fog, de ez már a maguk dolga lesz, ahogyan a Cipi kocsmáros is mondta, amikor flekkent süttött, de faszézen, mert a flekken az csak faszézen sütvé jó, ahogyan a sör is csak pinchedegen, nem úgy, ahogy itt, a Kortyintóban felszolgálják, és még mondanám is tovább, de mennem kell, mert savanyú bablevest főzök, s a bab már biztos kiázott...

PETRI FERENC

Szimfóniák

Külön szertartás volt ez minden reggel, Ficsor belevetette magát az ablakkal szemközti kifestetbe. Kint ezer ágra süttött a reggeli nap, a levegő telve a harmattal, a fű, a virágok illatával. Ficsor csak úgy kényelmesen, ahogy ilyenkor szokott: gatyában, atlétatrikóban. Valóságos szertartás. Ujjaival elébb végigtapogatta külön-külön a tasakba szorult cigarettaszálakat. Egy, kettő, három, négy... kilenc, tíz. A napi adag. Ficsor egy idő óta különös gonddal vigyázott az egészségére.

— En nem akarok infarkban elpusztulni — mondogatta szűkebb baráti körben. Infarktust mondott mindig, mint akinek szent meggyőződése, hogy annak a másik szónak, annak a bizonyos infarktusnak nincs semmi értelme. Az infark mindjárt ismerősebb volt, bensőségebb. Szinte maga előtt látta Ficsor a közelgő vész, amint jön, jön, egyre csak jön felé, vicсорítja a fogát, közben csóválja a farkát, igen... igen... Szóval: — En nem akarok infarktot kapni — mondogatta. A haverok bólogattak. Elvégre igaz is: ki akar infarktot kapni? Különösen időnek előtte? Ficsor a biztonság kedvéért még az üzemi dokival is konzultált. — Abba kell hagyni a bagót — mondta homlokráncolva a doki, és közben nagyot slukkolott a Marlboróból. Amiből Ficsor azt a következtetést von-

ta le — mindenképpen —, hogy a dokik és a magukfajta közt annyi különbség föltétlenül van, hogy amazok Marlborót szívnak, ők meg, ugye — legalábbis Ficsor — Szimfóniát. Majd azt is megállapította, hogy tanácsokat könnyebb adni, mint megfogadni. Így aztán — kompromisszumos alapon — kiegyeztek: Ficsor húszról tízre csökkentte a naponta elfogyasztott Szimfóniák számát, a doki pedig szívja tovább a Marlborókat.

Az átállás nem is volt olyan könnyű, mintsem első pillanatban remélte. Kiderült — amielőtt még nyilvánvaló volt, ám Ficsor nem figyelte rá kellőképpen —, hogy a bagózás időszerűként makacsul újraismétlődő reflexekhez kapcsolódik. S nem elég a bagók számát felére redukálni, gondolni kell arra is, hogy a kapacitás nélkül maradt reflexekkel történjen valami.

Mit csinált, mit nem, maradjon Ficsor titka. (Hátha egyszer beadhatja még majd újításként.) Lényeg az, hogy ettől kezdve egy csomag két napig kintartott, miáltal automatikusan csökkent a ficsori háztartás egy napra eső önköltsége, miközben a jótékony hatás természetesen még megduplázódott.

Öt Szimfónia jutott délelőtre, ugyanennyi délutánra. Az első Szimfónia volt — maradt — a nap prólogusa. Utána jobban esett a reggeli. A második Szimfóniára akkor gyűjtött rá, amikor a buszra várakozott. A harmadik Szimfónia cirka tíz óra-

kor kezdett el füstölni. A negyedik pedig ebéd előtt.

Az ötödik Szimfóniáról illik külön szólni. Ficsor ekkorra már túlküzdötte magát az üzemi kaján. Kint ült a nagyudvar valamelyik csendes, szélvédett zugolyában. A nagyműhely falának vetette hátát, lábát ki nyújtóztatta. Ez volt tehát az ötödik. Az egyik legemlékezetesebb.

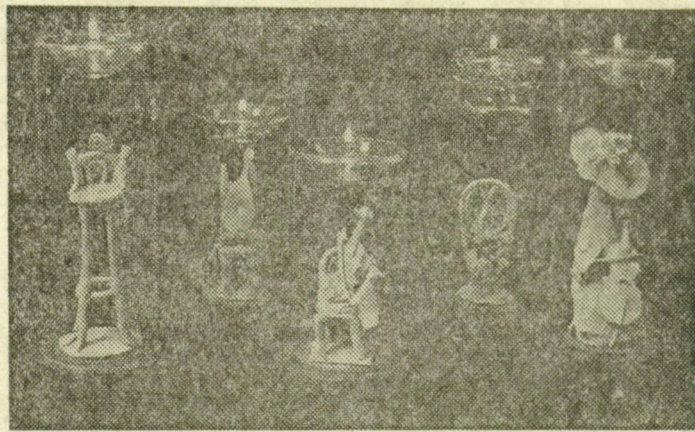
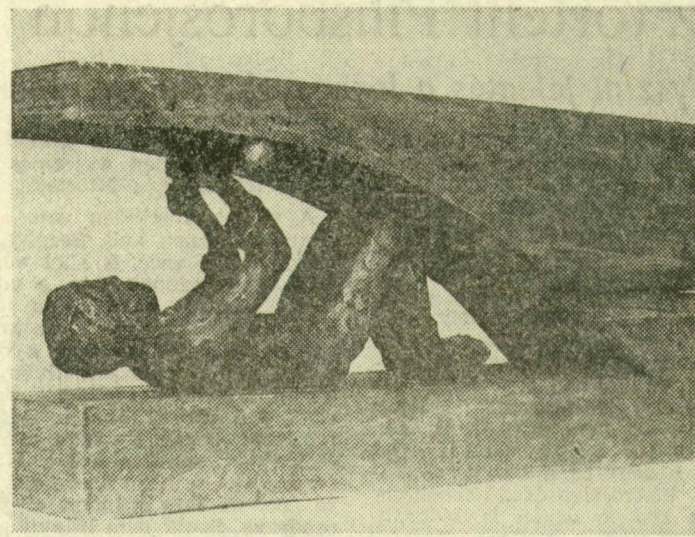
A hatodik Szimfóniára fájt a tépelődés percei ezek. Ficsor is rendszeresen számot vetett a műszak teljes problémakörével. Külön szívesen szóltunk a hetedik Szimfóniáról is. Erre a sarki, Kék Verébhez címzett bizstrónak álcázott későbálóban gyűjtött rá, haveri körben, jó kőbányaikkal körülbástyázottan, miközben meghánytákvetették a Fradi háza táján történeteket. Még tán a füstje is más volt a hetediknek szebb, áttetszőbb, bensőségebb. Ha Ficsor művészibb lélek, mint amilyen, tán még több jelzőt is idebiggyeszthetnénk.

Nyolcadik Szimfónia: Ficsor még a hokkedlin trónolt, rákönyökölve a kockásterítés konyhaasztalra, előtte még ott a meleg vacsora maradványai. Kihűlőfélben levő marhapörköltfalatkák (maradék vasárnapról), el nem fogyasztott krumpliszletkék (ezt frissen sütötte az aszszony). Ekkor gyűjtött rá a nyolcadikra.

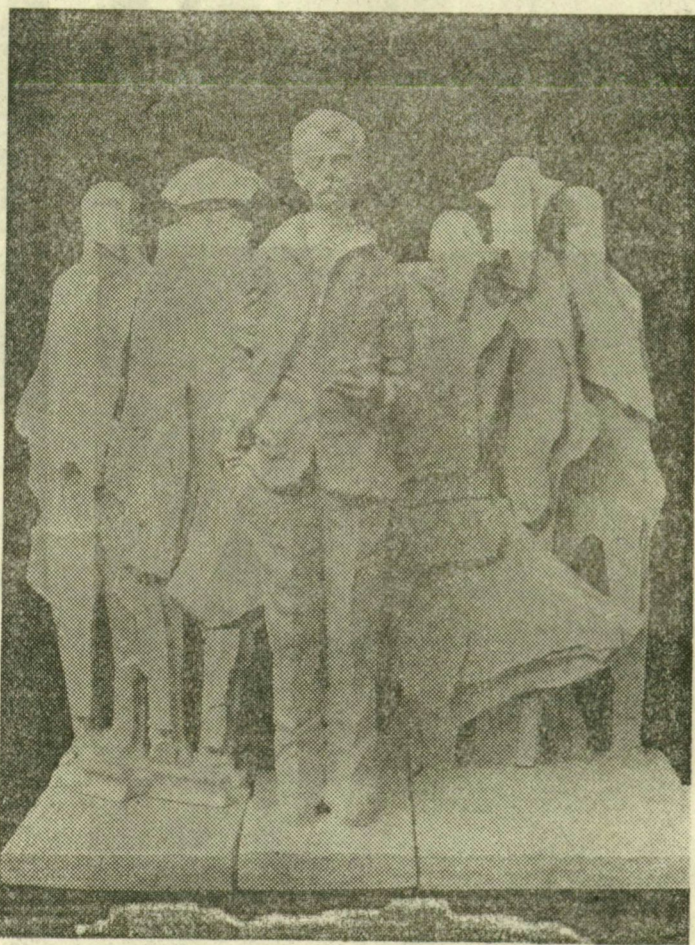
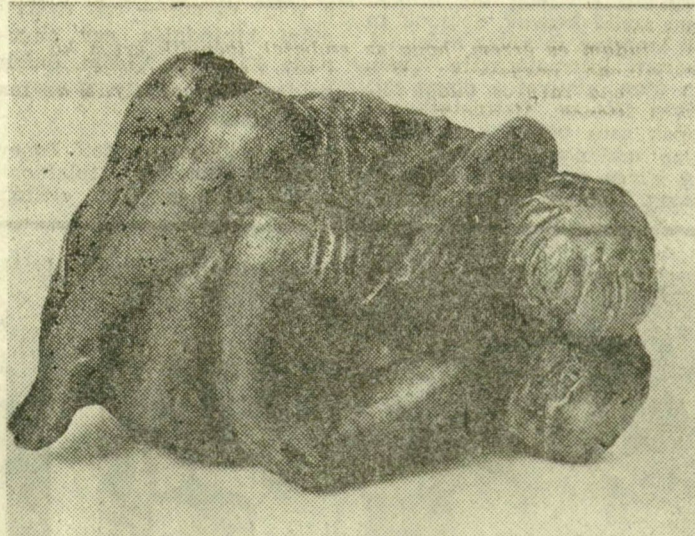
Hanem a kilencedik volt tán a legemlékezetesebb. Ficsor kilencedik Szimfóniájára a tévé előtt került sor, mondhatni, ünnepi külsőségek között, a nagyszobában. Ficsor — immár megszabadultan a nappali élet gőnceitől — gatyában, atlétatrikóban, kényelmes papucsban, lezser tartásban hátradőlt. A füst is ünnepélyesen kavargott. A füstkarikák úgy lebegtek Ficsor feje fölött, mint egy-egy kis glória.

Ficsor szívta a kilencediket. Közben arra gondolt — régi terve volt ez: fokozatosan tovább redukálni a napi adagot —, hogy tán ez a nap lesz majd az a nap, amikor nem is lesz tízedik. A kilencedik Szimfónia lesz az utolsó.

FAPP ZOLTÁN

KLIGL SÁNDOR: *Guakran fékezem magam, hogy ne az álmaimnak, a vágyaimnak dolgozzam. Nem szeretném nagyon szubjektív érzéseimet, sajátos gondolataimat másokra erőltetni. Jól tudom, vannak igények — társadalmiak, szakmaiak, a közönség által megfogalmazottak —, amelyeknek néha nekem kell megfelelni, s melyeket legjobb tudásom szerint igyekszem megoldani. Nem hiszek a ma oly divatos kolosszális blöfföknek, a fáradt avantgardoknak, az üres gegeknek, és biztos vagyok benne, hogy egy szobornak nem válik hátránúrára, ha például van szeme. Az életet úgy kellene élni, hogy eszközként használjuk az eszközöket, művészetként tiszteljük a művészetet.*

Sass Ervin

Négy sorosak

Fotográfia

kismadárka ha felrebben
káromkodjunk csendesebben
Káin úrfi minek a kés
Abel nevű a szenvedés

Példázat

gondold csak el ki énekel
hangtalan húru citerán
azt a legényt puska ölte
harmatszívú maradt a lány